

te učilnice, ampak iz Dunaja, kamor vsako leto plačuje po 200 gold. za poduk živinskih zdravnikov; tudi podkovijstvo so stari kovači vojaških konjikov bolj povzdignili, nego ta učilnica. Ako bi kmetijska učilnica imela zaupanje po deželi, bi se hodili učiti tudi sinovi bogatih zemljakov, pa se hodijo le tisti, ki jih vabijo štipendije, in jaz o tej stvari letos govorim, kakor sem lani. — Odgovoril mu je zopet dr. Bleiweis: ta učilnica nima nobene pomoči razun omenjenih gold. na leto, kar pa ni za-njo, ampak za štipendije učence. Med tistimi 210 učenci niso sami kovači, ampak tudi taki, ki umejo živino zdraviti, in čudno misel ima poslanec Deschmann, da bi se učilnica zdaj zaprla, kakor krčma, ker je uže toliko učencev na kmetih iz nje! Tega še nisem čul, da bi se učilnice tako odpirale in zapirale, kakor krčme po „Lokalbedarf“. Kmetiški sinovi tudi po družih deželah radi ne hodijo v take učilnice, zato so štipendije, da jih vabijo. Vlada plačuje po 200 gold. na leto posebnemu učitelju na gimnazii, kjer se brez djanskih poskušanj kmetijstvo podučuje; ako veljá, kar je Deschmann rekel, je ta denar pri tej šoli res zavržen. — Potem se je oglašil še dr. Toman rekoč, da je neprijetno, da se vedno naskakuje tako koristna naprava, ki ima le nekaj štipendij, in zatorej se kaže, kakor bi se vse kaj družega skrivalo za temi udarci, ker je viditi, da je ta reč mnogim v zbornici neljuba. Čemu se vedno strelja na nekatere naprave, s kterimi so zvezane nekatere osebe? Saj so še druge naprave, do kterih ima deželni zbor pravico; zakaj teh ne preiskuje? Zakaj na pr. norišnice ne? Tudi je podoba, da je bila ljubljanska muzeja nekđaj bolj v redu, kakor je zdaj. Kmetijske in podkovijske učilnice pa deželni odbor nima pravice preiskavati. — Na to je odgovoril poslanec Deschmann, da on govori samo iz domoljubja, se vé da ne iz osobnega sovraštva. Če so v muzeji napake, naj jih le pové, in izkušal jih bode odpraviti; da druge poslance je uže vidil v muzeji, a med njimi ni bilo dr. Tomana, ki torej le pripoveduje, kar je drugje slišal. — Dr. Toman mu je na to rekel, da če on obiskuje zavode, hodi drugo pot, pa ne, da bi se kazal in uklanjal patronu ali apostolu ali aufseherju, in da ga je tudi volja dokazati, kar je govoril. — Naposled se je oglašil še poročevalec žl. Strahl, rekoč: ko bi deželni odbor hotel pregledavati vse naprave, ktere širijo med ljudi omiko, potem bi imel več dela, nego nekđaj Herkul v svojem delu. Kazina in čitalnica se tudi pečate z omiko, pa kaj bi rekli njuni voditelji, ko bi deželni odbor k njima prišel na preiskavo? Kmetijska učilnica dobiva iz deželne blagajnice same štipendije, in torej naj bode o tej reči razgovor, kadar pride na vrsto poročilo novčnega odbora. — Na to je bilo glasovanje, ki je potrdilo nasvet deželnega odbora po poročilu Strahlomem, da se ta stvar le v vednost vzame in vsaka preiskava odpade; edini Deschmann ni bil v vrsti omenjenih glasovavcev. — Po tem je bilo na vrsti poročilo deželnega odbora o tem, kake pravice do denarnice imajo učilnice, ki so zdaj v šolskem poslopji. Poročevalec je bil zopet žl. Strahl, ki je bral dolgo poročilo, potrjeno s starimi pismi. Iz tega poročila je viditi, da iz početka je bila dežela samo obljubila, kar se tiče šolskega poslopja, 3000 gold. dati, da bi se zidala nova normalka, potem pa tega ni dala, ampak v šolskem poslopji je naredila zastonj prostor normalki in gimnazii, toda pridržala si je lastninsko pravico; pozneje pa je dežela plačala tistih 3000 gold. z obrestmi, in vendar zdaj trdi vlada, da je šolsko poslopje njeno. Ta reč se dá z vlado ali z lepa ali s pravdo poravnati, in torej svetuje deželni odbor: a) zbornica naj pripozná, da letos deželni odbor nikakor ne more podati nasveta, kako bi se rešile te reči šolskega poslopja; b) deželni

odbor naj to reč z vlado doganja, kolikor je mogoče, in o tem poroči prihodnjemu zboru; c) deželni odbor naj za višo realko samo to skrbi, da pride na dober najet prostor, in o tem naj še letos podá zbornici poseben nasvet. — Gosp. dr. Toman izpregovori, da to poročilo, kterege bi se ne bil nadjal že danes, tako v kratkem času, ker še le pred tremi dnevi je bilo naročeno deželnemu odboru, priča, kako marljiv in delaven je deželni odbor. Enako je govoril tudi baron Apfalter, pristavlja, da ni na to misliti, da bi se pred mnogimi leti mogla viša realka spraviti v šolsko poslopje. — Potem je bilo precej glasovanje, in zbornica je potrdila vse tri nasvete deželnega odbora, s kterimi se je popolnoma opravičil o svojem delovanji.

Moj dom.

Poleg česke pesmi: Tam kde venčí modré hory
Tisíc hradů svými bory.

Tam, kjer beli so Snežniki,
Holmci mali in veliki,
Kjer izvira bistra Sava,
Teče Soča, Krka, Drava;
Tam mi dedov zemlja krasna,
Dom junakov, dom je moj!

Tam, kjer Kranj na trdi skali
Sedež star svoj kaže zali,
Kjer Postojna v spodnji svét
Svoje čuda vabi zréť:
Ona zemlja slavoglasna
Moja vlast je, dom je moj!

Tam, kjer je Ljubljana bela
Davne čase že slovela;
Kjer slovenski mili rod
Zemljo orje, mirno hod';
Tam mi zibka prvočasna
Tekla je, tam dom je moj!

Poslovenil S.

Slovenska Matica.

11. dan t. m. je imel osnovalni odbor slovenske Matice prvi shod v Ljubljani, ki sta ga sklicala gospoda dr. Jan. Bleiweis in dr. Toman. Odborniki, kteri niso bili prišli, ko so bili povabljeni, poslali so pisma, da se popolnoma ujemljó s tem, kar se sklene. Razpravo je vodil g. dr. Bleiweis. Najprvo so se popravila pravila, kakor je bilo ukazano pri najvišej potrditvi. V §. 1 se je dostavilo, da to društvo ne bode imelo nič opravka s politikom. V §. 2 za b) se je namesti „slovanska knjižnica“ moralo reči: — da se počasi napravi ter popolni knjižnica, ki bode ustrezala društvenim namenom. V §. 4 se je dostavilo, da mora biti neoporočen (unbescholten), kdor hoče za uda pristopiti. V §. 5 je prišel pristavek: ljudje tujih držav se za častne ude smejo izvoliti le, če deželna vlada pritrdi. V §. 12 se je naredila prememba: Ko bi zarad kacih društvenih reči vstal prepir med družabniki, kteri niso v odboru, naj ga razsodi odbor; ko bi pa vstal tak prepir med drugimi družabniki in med odborniki, naj ga razsodi véliki zbor. Ko bi družba morda kdaj nehala, morati njen razpust potrditi dve tretjini tistih udov, ki so se zato sešli v poprej razglašeni véliki zbor. — Na koncu tega paragrafa se je dostavilo, da pravila, ko bi se pri kacem velicem zboru pre naredila, morajo zopet prositi najvišje potrditve. V §. 13 se je dodélo, da pri velicem zboru mora biti vsaj (po nasvetu gospoda dr. Jerneja Zupanca) 45 družabnikov zbranih; sicer sklepi niso veljavni. — Potem se je volil začasni prvomestnik. Gosp. Davorin Trstenjak je nasvetoval, naj bi se izvolil kak veljaven mož plemenitega rodú, in g. dr. Jan. Bleiweis je na to rekel, naj se izvoli g. baron Anton Cojz, ki

je zvest rodoljub in tudi sin tiste slavne rodovine, ki je Slovincem uže toliko pomogla. Izvoljen je bil soglasno g. baron Cojz, ki je to volitev tudi prevzel. Za njegovega namestnika je g. Trstenjak nasvetoval kacega duhovna, kar so potrdili vsi pričujoči odborniki, in tako se je govorilo za gosp. korarja dr. Janeza Kriz. Pogačarja, ali ker se ni zvedilo, da bi on volitev prevzel, je bil po nasvetu gospoda Pirnata izvoljen gosp. dr. Leon Vončina, ki je precej v odboru povedal, da vzame volitev. — Na to se je za denarničarja izvolil gosp. dr. Jernej Zupanc, in poleg njega bosta imela ključe g. Souvan in g. dr. E. H. Costa. Vsi trije so precej v zboru povedali, da prevzemo službo. — Na to je gosp. dr. Jan. Bleiweis povedal, da je shranjenega vsega Matičnega denarja z obligacijami vred okoli 4000 gold. — Gosp. Trstenjak je potem svetoval, da bi „Matica“ dobila več udov in pomoči, naj bi se po raznih krajih za to reč postavili mandatarji, in o tej priči sta se ponudila on in g. Pirnat za Štajarsko. Dr. Costa je podpiral nasvet g. Trstenjaka, pristavlja, naj bi se dal natisniti kratek posnetek Matičnih pravil in njene dozdanje zgodovine, in potlej naj bi se poslal vsem slovenskim konsistorijam, vsem čitalnicam, ter dal za doklado tistim časnikom, kateri hodijo med Slovence, toraj v slovenskem, nemškem in laškem jeziku (za Primorje). — Zbor je potrdil, posebno ko se je razložilo, da bodo menj stroškov prizadevale take doklade nego v časnike same postavljene sestavki. Potem je g. dr. Jernej Zupanc nasvetoval, naj se to izroči posebnemu odseku, in g. dr. Bleiweis je rekel, naj bodo v njem trije gospodje. Izvoljeni so bili gg.: dr. Bleiweis, dr. E. H. Costa in dr. Vončina. — Naposled je bil za društvenega tajnika izvoljen g. Fr. Levstik s plačo 30 gold. na mesec, in pristavilo se je, naj poskrbi novoizvoljeni odsek, kje bode imel pisalnico.

Tako je vogelni kamen položen Matici, o kateri nas navdaja trdno zaupanje, da bode s pomočjo božjo in po rodoljubju djanskem krepko napredovala na korist narodu slovenskemu!

Dopisi.

Iz Celovca. X. — V Celovcu imamo Slovenko, rojeno iz Postojne na Kranjskem, ki slovi kot vrla igravka na glasoviru. Že je dajala po več mestih koncerte in si zaslužila velike pohvale. Posebno pogostokrat razveseljuje nas Celovčane in napravlja koncerte v razne dobre namene. Ta Slovenka je gospodičina Josefina Haasfield, o kateri je že lani „Naprej“ oznanil, da pride v Ljubljano koncerte napravljat. Kar se pa lani ni moglo zgoditi, zgodi se letos. 14. aprila t. l. pride imenovana umetnica v Ljubljano in najdajmo se, da o svojem času tudi iz Ljubljane čujemo od pohvale, katero si je drugod zaslužila.

Iz Črn na Koroškem. (Očitna zahvala.) Soseska Bistrica nad Pliberkom na Koroškem je prebivavcem v Črnah, ki jih je huda nesreča zadela, da so pogoreli 20. septembra l. l., darovala 100 gold. Za lepí ta milodar se zahvaljujemo prav srčno vsem dobrotnikom in še posebno gospodoma Jožefu in Juriju Krauthu. Soseska v Črnah.

Iz Barkole pri Trstu 4. aprila. L. M. — Ko so se slovenski pevci od sv. Jakoba v Trstu z svojim gospodom župnikom zaradi slovenskega petja nekaj sprli, niso hotli več peti; rekli so, da naj Lahí pojejo po latinski, ako jim ni dovoljeno po slovenski peti maši, katero so se za velikonočne svetke učili. Ko je bil pa svetek Device Marije, so prišli omenjeni pevci prosit v Bar-

kolo, da bi se jim dovolilo to mašo peti, češ, da pokažejo, da so se pridno učili. Njih želje so bile spolnjene. Peli so res lepo. Čudno je pač to, da morejo domači pevci po drugih cerkvah hoditi, da se jim dovoli peti.

Iz Proseka pri Trstu 3. aprila. Že vesela spomlad svoje zeleno krilo prostira po livadah in cvetlice iz zimskega spanja izbuja v novo življenje. Tudi nas je razveselila z blago cvetlico hrabrih Slovencev tržaške čitavnice. Prišli so namreč osmi dan po veliki noči v Prosek, da bi se razveseljevali. Napravili so nam prevesel večer. Hvala jim za to!

Iz ipavske doline 9. aprila. — Nekaj dni sem brije prav oster sever, ki je zgodnjemu sadju dosti škode naredil. V letošnji hudi zimi nam je tudi veliko trt pomrlo. Vino po nizki ceni — 6 do 10 fl. kvinč — gré še precej spod rok.

Iz Kranja 9. aprila. (Iz čitavnice.) Prekličemo s tem po poprejšnjem programu za nedeljo 17. aprila odločeno besedo s plesom, ker napravi naša čitavnica mesca maja slovesno besedo s gledališčno igro. Dan in načrt te besede bomo naznanili ob svojem času.

Odbor čitavnice.

Iz turjaške okolice 5. aprila. — Dopis iz Turjaka v 13. listu „Novic“ se ima zastran smrti Jan. Jakšeta popraviti tako, da preiskava mrliča po gospod dr. Kaplerju, c. k. okrajnem zdravniku, je popolnoma potrdila, kar je g. ranocelnik že po samem ogledu menil; mrtvoud je bila Jakšetova smrt in nič drugega, ki se more v gostivnici še lože primeriti kakor kje drugod.

Iz Ljubljane. Njih Velič. cesar so se z mnogim spremstvom na poti iz Trsta, kjer so od svojega brata Maksimilijana pred odhodom njegovim v Mejiko slovó vzeli, v saboto toliko v Ljubljani mudili, da so odkosili. Presvitli cesar so bili z veliko slavo sprejeti.

— Bridko dolžnost spolnuje danes vrednik „Novic“, da naznanja smrt svojega preljubljenega rojaka in od mladih nog vernega prijatla gospoda Aleša Okorna, duhovnega pomočnika pri fari Marije Device v Polji, ki je danes, 12. dne t. m. po hudi pljučnici, ki je letos že mnogo ljudi pokosila, v 62. letu svoje starosti v Gospodu zaspal in kterege pogreb bode v četrtek dopoldne ob 9. uri. Duhovstvo zgubi po njem nevtrudljivega dušnega pastirja, fara očetovskega prijatla, — domovina naša vseskozi zvestega sina, svet pošteno dušo. Sami milostljivi škof so mu čast skazali, da so na smrtni postelji k njemu prišli. — Bodi mu zemljica lahka!

— Kakor današnji „Oglasnik“ pripoveduje, se bode začela v Ljubljani nova naprava. Po več krajih mesta in podmestij bodo stali postreščeki, ktere vsak hip lahko najameš, da ti nesó to ali uno stvar sem in tje ali ti opravijo kako delo. Kolikor mu po tarifi plačaš za to, kar ti storí, ti on zagotovi s posebno marko, katero od njega vselej vzemi, ker to je priča (kontrola), da ni kake sleparije. Ta naprava je po več mestih navadna in res prav dobra, da zanesljivega človeka ni treba križem po mestu iskati, ampak ga vselej najdeš na odločenem mestu.

— Že menda danes pride s svojo gospó materjo v Ljubljano v dopisu iz Celovca napovedana umetnica gospodičinja Josipina Haasfieldova, hčerka gosp. Haasfielda, zdaj c. k. inženirja 1. vrste v Celovcu. Izvrstno igra na klaviru. To je njena prva pot po svetu, da mu pokaže umetnost svojo. Veselí nas, da tudi v Ljub-